

KONINKRIJK BELGIE.

Coördinatie (2)

ROYAUME DE BELGIQUE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

De RAAD VAN STATE, afdeling
wetgeving, eerste vacantiekamer,
de 27e juni 1959 door de Minister
van Volksgezondheid en van het
gezin verzocht hem van advies te
dienen over een amendement op het
wetsvoorstel "tot wijziging van
de wet van 27 november 1891 op de
Openbare Onderstand", heeft de
23e juli 1959 het volgend advies
gegeven :

Le CONSEIL D'ETAT, section
de législation, première chambre
des vacations, saisi par le Mi-
nistre de la Santé publique et de
la Famille, le 27 juin 1959, d'une
demande d'avis sur un amendement
à la proposition de loi "modifiant
la loi du 27 novembre 1891 sur
l'Assistance publique", a donné le
23 juillet 1959 l'avis suivant :

Het aan de Raad van State voorgelegde amendement heeft een tweevoudig doel :

- enerzijds wil het dat de vordering tot terugbetaling van onderstandskosten ten laste van derden aansprakelijk voor de verwonding of ziekte welke de steun noodzakelijk heeft gemaakt, welke vordering aan de commissies van openbare onderstand bij artikel 30 van de wet van 27 november 1891 is verleend, zowel voor het strafgerecht als voor het burgerlijk gerecht kan worden ingesteld ;
- anderzijds wil het dat dezelfde commissies, ingeval het ondersteunde slachtoffer gedeeltelijk aansprakelijk is, de terugbetaling van al hun kosten kunnen vorderen van de mededader van het ongeval, overeenkomstig de regelen der hoofdelijke aansprakelijkheid.

Het wetsvoorstel dat de HH.LEBURTON, BRACOPS en DE CONINCK op 18 februari 1959 bij de Kamer hebben ingediend, heeft blijkbaar dezelfde strekking. Voorstel en amendement verschillen echter in het aanbevolen systeem.

In het arrest van 9 juni 1958 (Pas. 1958-I-1108) stelde het Hof van cassatie vast "... dat, waar bij artikel 30, tweede lid, van de wet van 27 november 1891 aan de commissies van openbare onderstand het recht toegekend is ten laste van de personen die

.../...

verantwoordelijk zijn voor de verwonding of de ziekte welke de onderstand nodig gemaakt heeft, de terugbetaling van de ter oorzake daarvan gedane kosten te vorderen, voormelde bepaling een rechtstreekse vordering ingevoerd heeft welke tot doel heeft, niet de vergoeding van een uit het ongeval voortgevloeide schade, die bewuste commissies zouden geleden hebben, doch de terugvordering van uitgaven welke die organismen gedaan hebben uit kracht van de hun opgedragen wettelijke taak van bijstandverlening" en dat derhalve "... tussen het de beklaagden ten laste gelegd misdrijf, aangenomen dat dit bewezen zij, en de door aanlegster aangevoerde schade, geen noodzakelijk verband van causaliteit ligt". Anderzijds" zijn de commissies van openbare onderstand, noch krachtens artikel 30 van de wet van 27 november 1891, noch krachtens enige andere wetsbepaling in de rechten van de behoeftige gesteld tegen de verantwoordelijke veroorzaker van de verwonding of de ziekte welke de onderstand nodig gemaakt heeft".

De commissies van openbare onderstand kunnen zich derhalve geen burgerlijke partij stellen tegen de dader van het ongeval.

Daarom doet het wetsvoorstel de commissie van openbare onderstand in alle rechten en vorderingen van de ondersteunde treden.

.../...

Indeplaatsstelling uit kracht van de wet zou de onderstandscmissies immers toelaten zich burgerlijke partij te stellen; in geval van gedeelde aansprakelijkheid echter door slachtoffer en derde, lijkt het met het systeem van het wetsvoorstel voor de commissies niet mogelijk om hun kosten binnen de grenzen van de uitgesproken veroordelingen, geheel te verhalen.

Het amendement daarentegen strekt ertoe het tot dusver aan de onderstandscmissies toegekende eigen recht te handhaven, maar wil deze in staat stellen hun verhaalrecht zowel voor de strafrechtbanken als voor de burgerlijke rechtbanken uit te oefenen "overeenkomstig de verordeningen die gelden voor de burgerlijke aansprakelijkheid".

Uit die tekst evenals uit de verantwoording ervan, blijkt dat de onderstandscmissies voor de rechtbanken zullen optreden alsof zij benadeelde derden waren en aanspraak konden maken op de rechten en vorderingen die dezen krachtens de regels der delictuele en quasi-delictuele aansprakelijkheid bezitten.

Al vindt het optreden van de onderstandscmissies zijn rechtsoorzaak in de onderstandsplicht welke de wet hun oplegt, het ongeval of de ziekte die dit optreden veroorzaken nopen hen toch tot vaak aanzienlijke kosten.

.../...

Juist daarom verleent de wet van 27 november 1891 aan de commissies een vordering tegen de dader van het ongeval (zie de verklaringen in de Kamer afgelegd door VAN CLEEMPUTTE en LEJEUNE, Minister van Justitie - vergadering van 5 augustus 1891).

Daar het Hof van cassatie heeft besloten dat "tussen het ten laste gelegd misdrijf ... en de door de commissie aangevoerde schade, geen noodzakelijk verband van causaliteit ligt", wil het amendement dat ontbrekende oorzakelijk verband leggen.

Om op ondubbelzinnige wijze duidelijk te maken dat de burgerlijke vordering wegens een eventueel misdrijf, zal kunnen worden uitgeoefend volgens de regelen bepaald in de wet van 17 april 1878 bevattende de voorafgaande titel van het Wetboek van strafvordering, stelt de Raad van State voor de bewoordingen van artikel 4 van die wet te gebruiken.

Het amendement herstelt voorts de verjaring van artikel 2277, die reeds bestond in de wet van 27 november 1891 maar door de wet van 27 juni 1956 was opgeheven.

Als de Regering op de vorderingen, door onderstandscmissies ingesteld tengevolge van een misdrijf, de verjaringsregelen voor de vorderingen tot herstel van een door een misdrijf toegebrachte schade, wil toepassen, moet zij zulks uitdrukkelijk zeggen en haar amendement aanvullen. In dat verband moge er worden op gewezen

.../...

dat een door de Senaat in vergadering van 11 juni 1959 goedgekeurd ontwerp van wet, hoofdstuk IV, van de wet van 17 april 1878 door nieuwe bepalingen vervangt. Dit ontwerp is thans aan de Kamer der Volksvertegenwoordigers voorgelegd (Doc.Kamer, zitting 1958-1959, nr 271).

De Raad van State beveelt voor het amendement de volgende lezing aan :

"Artikel 30 van de wet van 27 november 1891, gewijzigd bij de wet van 27 juni 1956, wordt door de volgende bepaling vervangen :

"Artikel 30.-

Onderstandskosten, ter uitvoering van deze wet gemaakt, worden krachtens een eigen recht gevorderd, hetzij tegen de ondersteunde personen, hetzij tegen degenen die hun onderhoud verschuldigd zijn, hetzij tegen degenen die aansprakelijk zijn voor de verwonding of de ziekte welke de onderstand noodzakelijk heeft gemaakt.

Wanneer de verwonding of de ziekte het gevolg zijn van een misdrijf, kan de vordering terzelfder tijd en voor dezelfde rechters als de publieke vordering worden ingesteld.

De vordering tot terugbetaling verjaart naar gelang van het geval, overeenkomstig artikel 2277 van het Burgerlijk Wetboek of overeenkomstig hoofdstuk IV van de wet van 17 april 1878 bevattende de voorafgaande titel van het Wetboek van strafvordering".

L'amendement soumis au Conseil d'Etat a un double objet :

- permettre que l'action en remboursement des frais d'assistance à charge des tiers qui sont responsables de la blessure ou de la maladie qui a nécessité les secours, accordée aux commissions d'assistance publique par l'article 30 de la loi du 27 novembre 1891, puisse être poursuivie tant devant les juridictions répressives que devant les juridictions civiles;
- permettre, lorsqu'une part de responsabilité incombe à la victime secourue, que les commissions d'assistance publique puissent poursuivre à charge du coauteur de l'accident le remboursement de la totalité de leurs frais, conformément aux règles de la responsabilité in solidum.

La proposition de loi déposée à la Chambre le 18 février 1959 par MM. LEBURTON, BRACOPS et DE CONINCK tend, semble-t-il, aux mêmes fins. La proposition et l'amendement diffèrent cependant quant aux systèmes proposés pour y parvenir.

Dans son arrêt du 9 juin 1958 (Pas. 1958-I-1108) la Cour de cassation a constaté : "... qu'en reconnaissant aux commissions d'assistance publique le droit de poursuivre, à charge des personnes responsables de la blessure ou de la maladie qui a nécessité l'assistance, le remboursement des frais que celle-ci a entraînés, l'article 30, alinéa 2, de la loi du 27 novembre 1891 a institué une action directe ayant pour objet, non la réparation d'un dommage résultant de l'accident que

lesdites commissions auraient éprouvé, mais la répétition de débours effectués par ces organismes en vertu de la mission légale d'assistance qui leur est dévolue" et que, dès lors, "... il n'y a pas de lien nécessaire de causalité entre l'infraction reprochée aux prévenus, à la supposer établie, et le dommage allégué par la demanderesse". D'autre part, "ni en vertu de l'article 30 de la loi du 27 novembre 1891 ni en vertu d'aucune autre disposition légale, les commissions d'assistance publique ne sont subrogées dans les droits de l'indigent contre l'auteur responsable de la blessure ou de la maladie qui a nécessité l'assistance".

Les commissions d'assistance publique ne peuvent, dès lors, se constituer partie civile contre l'auteur de l'accident.

C'est pourquoi la proposition de loi prévoit la subrogation de la commission d'assistance publique dans tous les droits et actions de la personne secourue.

La subrogation légale permettrait en effet aux commissions d'assistance de se constituer partie civile; par contre, en cas de partage de responsabilité entre la victime et le tiers, il n'apparaît pas que le système de la proposition de loi "autoriserait les commissions à récupérer la totalité de leurs frais dans la limite des condamnations prononcées".

L'amendement tend, au contraire, à maintenir le droit propre jusqu'à présent reconnu aux commissions d'assistance, mais, en outre, à permettre à ces dernières d'exercer leur recours tant devant les juridictions répressives que devant les juridictions civiles "conformément aux dispositions régissant la responsabilité

Ce texte, ainsi que la justification qui en est donnée, font apparaître que les commissions d'assistance viendront devant les tribunaux comme si elles étaient des tiers lésés et pouvaient bénéficier des droits et actions que possède le tiers lésé en vertu des règles de la responsabilité délictuelle et quasi-délictuelle.

Si l'intervention des commissions d'assistance trouve sa cause juridique dans la mission légale d'assistance qui leur est dévolue, l'accident ou la maladie qui provoquent leur intervention ne les contraignent pas moins à des frais souvent importants.

C'est pour cette raison que la loi du 27 novembre 1891 leur confère une action contre l'auteur de l'accident (cfr. déclarations à la Chambre de M. VAN CLEEMPUTTE et de M. LEJEUNE, Ministre de la Justice - Séance du 5 août 1891).

La Cour de cassation ayant constaté qu'"il n'y a pas de lien nécessaire de causalité entre l'infraction reprochée ... et le dommage allégué par la commission", l'amendement entend suppléer à cette absence de lien de causalité.

Pour établir sans équivoque que l'action civile consécutive à une éventuelle infraction pourra s'exercer selon les règles prévues dans la loi du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du Code de procédure pénale, le Conseil d'Etat propose de recourir aux termes mêmes de l'article 4 de cette loi.

L'amendement rétablit aussi la prescription de l'article 2277 qui était déjà prévue dans la loi du 27 novembre 1891 mais que la loi du 27 juin 1956 avait abrogée.

S'il entre dans l'intention du Gouvernement d'appliquer aux actions intentées par les commissions d'assistance publique à la suite d'une infraction les règles relatives à la prescription des actions tendant à la réparation d'un dommage causé par une infraction, il importerait de le dire expressément et de compléter l'amendement sur ce point. A cet égard on voudra bien noter qu'un projet de loi voté par le Sénat en sa séance du 11 juin 1959 prévoit le remplacement du chapitre IV de la loi du 17 avril 1878 par des dispositions nouvelles. Ce projet est en ce moment soumis à la Chambre des Représentants (Doc. Chambre des Représentants - session 1958-1959 - n° 271).

Le Conseil d'Etat propose de rédiger l'amendement de la façon suivante :

"L'article 30 de la loi du 27 novembre 1891, modifié par la loi du 27 juin 1956, est remplacé par la disposition suivante :

"Article 30.-

Le remboursement des frais d'assistance faits en exécution de la présente loi est poursuivi, en vertu d'un droit propre, soit à charge des personnes secourues, soit à charge de ceux qui leur doivent des aliments, soit à charge de ceux qui sont responsables de la blessure ou de la maladie qui a nécessité l'assistance.

Lorsque la blessure ou la maladie sont la suite d'une infraction, l'action peut être exercée en même temps et devant les mêmes juges que l'action publique.

L'action en remboursement se prescrit, suivant le cas, conformément à l'article 2277 du Code civil ou conformément au chapitre IV de la loi du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du Code de procédure pénale".

De kamer was samengesteld uit

La chambre était composée de

de Heren : F. LEPAGE,
Messieurs :

raadsheer van State,
conseiller d'Etat,

voorzitter,
président,

A. MAST,
P. DE BOCK,

raadsheren van State,
conseillers d'Etat,

A. BERNARD,

bijzitters van de afdeling
wetgeving,

Ch.VAN REEPINGHEN, assesseurs de la section
de législation,

Mevrouw : J.DE KOSTER,
Madame :

adjunct-griffier,
greffier adjoint,

griffier.
greffier.

De overeenstemming tussen
de Nederlandse en de Franse
tekst werd nagezien onder toe-
zicht van de H.F.LEPAGE.

Het verslag werd uitgebracht
door Mej.M.Th.BOURQUIN,substituut.

La concordance entre la
version néerlandaise et la version
française a été vérifiée sous le
contrôle de M.F.LEPAGE.

Le rapport a été présenté
par Melle M.Th.BOURQUIN,substitut .

DE GRIFFIER - LE GREFFIER,

DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

(get.) J.DE KOSTER.

(get.) F.LEPAGE.